

بهشی چوارهم: مهترسی ئالۆزیهکانی نیو کهرتی خانووبه ره له ههریمی کوردستان

04-01-2022

نووسه رهکان

مهحموود بابان

کورتە : له رووی موله تدان، وه به رهینان و کرین و فرۆشتنه وه، کهرتی خانووبه ره ناروونی و ئالۆزیه کی پێوه دیاره که بووه ته هۆی جیاوازی گه وه له نیو شاره کان و له کاری ئه و که سانه ی له م که رته دا کار ده که ن. لێ ره دا هه لۆهسته له سه ر جیاوازیه کانی نیوان هه ر سێ پارێزگا که ی هه ریمی کوردستان بو خانووبه ره له شیوازی کرین و فرۆشتن له شوقه و خانوو و فیلا نوییه کان ده کریت و، لیکه وته کانی تیکه لپی کاری وه به رهینهر و خاوه ن کۆمپانیا و نووسینگه کانی خانووبه ره (ده لالی خانووبه ر) و جیاوازی موله تدان به پرۆژه کانی نیشته جبوون ده خرینه روو.

به رايى

له رووى مولەتدان، وه به رهينان و كرپن و فروشتنه وه، كه رتى خانوبه ره ناروونى و ئالۆزيبه كى پيوه دياره كه بووه ته هوى جياوازي گه و ره له نيو شاره كان و له كارى تهو كه سانهى له م كه رته دا كار ده كهن. ليره دا هه لوه سته له سه ر جياوازيه كانى نيوان هه ر سن پاريزگاگه كى هه ريمى كوردستان بو خانوبه ره له شيوازي كرپن و فروشتن له شوقه و خانوو و فيلا نوييه كان ده كرپت و، ليكه وته كانى تيكه لى كاري وه به رهينەر و خاوه ن كۆمپانيا و نووسينگه كانى خانوبه ره (ده لالى خانوبه ر) و جياوازي مولەتدان به پرۆژه كانى نيشته جبوون ده خرپنه روو.

له راستيدا جياوازيه كان زۆرن، به لام ته گه ر كرپن و فروشتن به نموونه وه ريگرين، تهوا ده رده كه وي ت جياوازيه كى گه و ره له نيوان پاريزگاگاندا هه به. بو نموونه له پاريزگاى سليمانى، وه به رهينەر ريگه نادات هيج نووسينگه و كۆمپانيايه كى خانوبه ره له نيو پرۆژه كاندا شوپنى هه بى ت و كار بكات، ته گه ر ريگه ش بدات، يه ك شوپنى سه ر به كۆمپانياى وه به رهينەر كه به. به پيچه وانه وه له هه ولير سه رجه م كۆمپانيا و خاوه ن نووسينگه كانى خانوبه ره ده توانن كرپن و فروشتن بكن، بگره هه ر له سه ره تاوه خاوه ن نووسينگه كانى خانوبه ره و كۆمپانياكان پرۆژه كان ده كرپنه وه و له بازاردا ده يفرۆشنه وه. له كاتيدا شيوازي كار كردن له دهوك ته واو جياوازه و هيشتا له دهوك كۆمپانياكانى خانوبه ره بو خويان پرۆژه كان ده فروشن. له م راپورته دا به وردى و ته نيا فووكووس له سه ر ته م سن خاله كى خواره وه ده كه ين:

يه كه م: كى وه به رهينەر و كى ده لالى خانوبه ره به ؟

تيكه لى له كاري وه به رهينەر و ده لالى خانوبه ره يان ريخه رى كرپار و فروشيار، به شيويه به كه ئيسا وه به رهينەر پرۆژه كان دروسته كات، هه ر بوخوى ده يفرۆشيت و بوخوشى سه ر په رشتى پرۆژه كه له دواى ته وا بوونى ده كات خزمه تگوزار ييه كانى نيو پرۆژه كه ش به رپوه ده بات. كه ته مه ش به ماناى ته وه دى ت كه له م سيكته ره دا وه به رهينان به ماناى بوژانده وه ي ئابوورى ناكري ت. هه ريويه ش وه به رهينەر يك له كاتى ته نجامدانى پرۆژه كه به به كه ره سته ي ديجه تالى وه ك سريدى ماكس و ئوتوكا د له جيها نى فيرچوال، ته گه ر كوى يه كه كانى نه فروشتي ت ته وا سه روو نيوه ي فروشتوو ه. ته مه ش به واتاى ته وه دى ت له م كه رته دا وه به رهينان ناكري ت، بگره پاره ي نيوخوى هاو نيشتمان يان بو دروست كر دنى كه لوپه لى باله خانه و تاوه ر و خانوه كان وه رده گير ي ت و ده كرپته باله خانه و ده روا ته ده ره وه. به پي راپورتي كى رووداو له ده رگا ي چوونه ژوو ره وه بو كه ره سته ي نيو خانوو و شوقه كان، نزيكه ي 95% كوى كه ره سته و مادده به كارها توه كان له ده ره وه ي هه ريمى كوردستان ها ورده ده كرپت^[1]. هه ره ها، وه به رهينەر ته گه ر كاري وه به رهينان بكات، ته وا ده بى ت پرۆژه كان دروست بكات و راده ستى بكات، نه ك كاري كرپن و فروشتن له نيو پرۆژه كاندا بكات. به پيچه وانه وه خاوه ن نووسينگه و كۆمپانياكانى خانوبه ره ش نابى ت، كرپنه وه ي پرۆژه كان و فروشتنه وه ي له بازاردا بكات. چونكه تيكه ليوونى كاري وه به رهينەر و ده لالى خانوبه ره ليكه وته كى گه و ره ي ده بى ت، وه ك ته وا ونه كر دنى چه ند پرۆژه به كى خانوبه ره له هه ريمى كوردستان، كه ديار ترين يان پرۆژه ي فلوريا سى تيه.

دوو ه م: جياوازيه كانى كاري كۆمپانياكانى خانوبه ره

له راستيدا، تاوه كو سه ره تاى سالى رابردوو ريگه به كر دنه وه ي كۆمپانياى خانوبه ره نه ده درا له سليمانى، له كاتيدا يه ك ده به زيار ته كۆمپانياكانى خانوبه ره له هه ولير كار ده كهن. هه ره ها، له سليمانى خاوه ن پرۆژه كان له كاتى كرپن و فروشتنى خانوو و شوقه كاندا بريك پاره له جياتى به ناو كر دنى له كه سيكه وه بو كه سيكى ديكه وه رده گرن كه بركه كى جياوازه و تاوه كو نزيكه ي 800 دولا ر و زيار تيش ده روا ت. له راستيدا ته م بركه پاره يه له سه روو ته و 1% يه كه خاوه ن نووسينگه كانى خانوبه ره له كرپار و فروشيارى وه رده گرن. ته و بركه پاره يه ي وه رده گير ي ت ته نيا بو گو رپنى ناوى خاوه ن دار ي تى به كه ي نيشته جي بوون له كه سيكه وه بو كه سيكى ديكه له تومارى كۆمپانياى وه به رهينەر، به بى ته وه ي له هيج دامه زرا وه يه كى فه رمى حكومه تدا به ناوى كه سه كه وه كرابى ت. به گو ته ي يه كي ك له خاوه ن كۆمپانياكانى خانوبه ره له سليمانى به ته نيا له يه ك به كه ي نيشته جي بوون له 2020 دا، له كاتى كرپن و فروشتندا نزيكه ي 10 هه زار دولا ر به خاوه ن وه به رهينەر ي پرۆژه كه درا وه كه چه ند سالي كه پرۆژه كه ي ته واو كر دوو ه.

